



## Άμεση διασύνδεση με την καλή πρακτική ασφάλειας και υγείας στον τομέα υγειονομικής περίθαλψης

Το 10 % περίπου των εργαζομένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση απασχολούνται στον κλάδο υγειονομικής περίθαλψης και πρόνοιας, σημαντικό δε ποσοστό εξ αυτών απασχολούνται στα νοσοκομεία. Το γεγονός αυτό καθιστά τον κλάδο υγειονομικής περίθαλψης έναν από τους μεγαλύτερους κλάδους απασχόλησης στην Ευρώπη, ο οποίος καλύπτει ευρύ φάσμα ποικίλων θέσεων εργασίας. Οι γυναίκες αντιπροσωπεύουν περίπου το 77 % του εργατικού δυναμικού. Σύμφωνα με ευρωπαϊκά στοιχεία, το ποσοστό εργατικών ατυχημάτων στον κλάδο υγειονομικής περίθαλψης είναι κατά 34 % υψηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ. Επιπλέον, ο κλάδος αυτός παρουσιάζει το δεύτερο μεγαλύτερο ποσοστό επίπτωσης μυοσκελετικών παθήσεων (ΜΣΠ) που οφείλονται στην εργασία, μετά τον κλάδο κατασκευών<sup>(1)</sup>. Το παρόν τεχνικό δελτίο παρέχει μια γενική εισαγωγή στην επαγγελματική ασφάλεια και υγεία στον κλάδο υγειονομικής περίθαλψης, καθώς και οδηγίες για τον τρόπο αναζήτησης σχετικών πληροφοριών στην ιστοθέση του οργανισμού.

Οι **κύριοι παράγοντες κινδύνου** και τα συναφή προβλήματα υγείας στον κλάδο υγειονομικής περίθαλψης έχουν τεκμηριωθεί επαρκώς<sup>(2)</sup> και περιλαμβάνουν τα εξής:

- φόρτιση του μυοσκελετικού συστήματος — κακές στάσεις εργασίας, βαριά φορτία
- βιολογικούς παράγοντες — μικροοργανισμούς, ιούς, π.χ. HIV και ηπατίτιδα Β, μολυσμένο αίμα
- χημικές ουσίες — που περιλαμβάνουν απολυμαντικά, αναισθητικά αέρια και αντιβιοτικά. Είναι επιβλαβείς για το δέρμα, το αναπνευστικό σύστημα και πιθανώς καρκινογόνες
- ραδιολογικούς κινδύνους
- αλλαγές βάρδιας, ρυθμό εργασίας και νυχτερινή εργασία
- βία προερχόμενη από το κοινό
- άλλους παράγοντες που συμβάλλουν στη δημιουργία άγχους — φροντίδα προσώπων, καθώς και παράγοντες που συνδέονται με την οργάνωση εργασίας και τις συναδελφικές σχέσεις
- εργατικά ατυχήματα — πτώσεις, κοψίματα, τρυπήματα από βελόνες, ηλεκτροπληξίες, κλπ.

Το τμήμα «Ειδικά θέματα» του συγκεκριμένου τομέα της ιστοθέσης περιέχει συνδέσεις για όλα αυτά τα θέματα.

Η **εκτίμηση του κινδύνου και η αποτελεσματική διαχείριση της ασφάλειας και της υγείας** είναι το κλειδί για την πρόληψη και τη μείωση της έκθεσης των εργαζομένων στον υγειονομικό κλάδο στους επαγγελματικούς κινδύνους.

Τα παραπάνω περιλαμβάνουν: ύπαρξη συστήματος διαχείρισης ασφάλειας και υγείας· πολιτική πρόληψης και εκτίμησης κινδύνου· κατάρτιση· συμβουλευτική προς τους εργαζομένους· υπηρεσίες πρόληψης με κατάλληλη υποστήριξη· ενσωμάτωση της ΕΑΥ σε άλλες διαδικασίες διαχείρισης, όπως προμήθειες και ανάθεση συμβάσεων. Ειδικότερα:

- η εκτίμηση του κινδύνου γίνεται μέσω της εξέτασης όλων των υφιστάμενων κινδύνων και του προσδιορισμού αυτών που μπορεί να προκαλέσουν τραυματισμούς και με ποιον τρόπο, καθώς και της ανάληψης κατάλληλων ενεργειών για την πρόληψη των κινδύνων, με κύριο στόχο καταρχάς την πρόληψη τους στην πηγή
- η παροχή συμβουλών προς το προσωπικό και η ενεργός συμμετοχή των εκπροσώπων του προσωπικού, π.χ. μέσω επιτροπών ασφαλείας, αποτελεί σημαντικό μέρος της επιτυχημένης διαχείρισης.

Πηγαίνετε στον «Κατάλογο ειδικών θεμάτων» του συγκεκριμένου τομέα της ιστοθέσης και πατήστε το τμήμα «Διαχείριση» που παραπέμπει σε *συνδέσεις* με περισσότερες πληροφορίες.

Όλες οι **επαγγελματικές ομάδες** του κλάδου διατρέχουν κινδύνους — όχι μόνο το νοσηλευτικό προσωπικό αλλά και το προσωπικό υποστήριξης και το ειδικευμένο προσωπικό, καθώς και ένα ολόκληρο φάσμα επαγγελματιών συμπεριλαμβανομένων των εργαζομένων στα εργαστήρια και των αναισθησιολόγων. Πατήστε στο τμήμα «Επαγγέλματα» των «Ειδικών θεμάτων» για να συνδεθείτε με *ιστοθέσεις* που αφορούν συγκεκριμένα επαγγέλματα.

Ο συγκεκριμένος τομέας της ιστοθέσης περιέχει συνδέσεις με μεγάλο φάσμα πληροφοριών. Υπάρχουν συνδέσεις των κρατών μελών και άλλων χωρών που έχουν αξιολογηθεί ως προς την ποιότητα. Σε αυτές περιλαμβάνονται οι σημαντικότεροι φορείς ΕΑΥ, συνδικαλιστικές οργανώσεις και σωματεία εργοδοτών, καθώς και μη κυβερνητικές οργανώσεις.

[http://europe.osha.eu.int/good\\_practice/healthcare/](http://europe.osha.eu.int/good_practice/healthcare/)



(1) Βλέπε Eurostat Statistics in Focus Theme 3, 16/2000 και 17/2001, Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Λουξεμβούργο.

(2) Βλέπε την έκδοση του Ευρωπαϊκού Ιδρύματος για τη Βελτίωση των Συνθηκών Διαβίωσης και Εργασίας: «Working Conditions in Hospitals in the European Union», EF/95/27/EN, ISBN 92-827-5776-5.

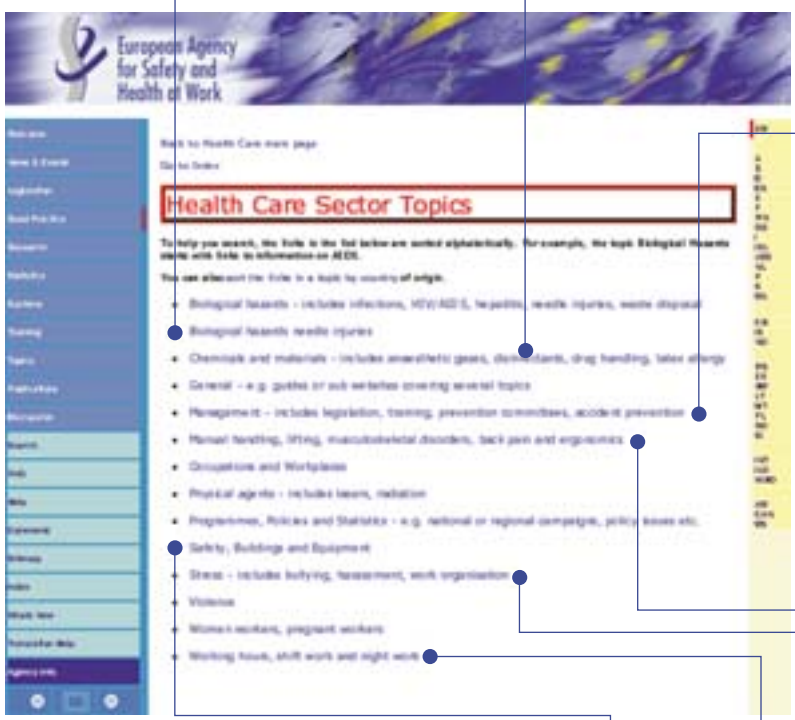
**Τραυματισμοί από βελόνες:** Οι επιπτώσεις από τους τραυματισμούς του προσωπικού από χρησιμοποιημένες υποδορίες βελόνες μπορεί να είναι τόσο σωματικές όσο και συναισθηματικές, δεδομένου ότι οι ιοί που μεταδίδονται με το αίμα, όπως ο HIV ή ηπατίτιδα Β ή C, μπορούν να προσβάλουν το προσωπικό. Τα μέτρα πρόληψης περιλαμβάνουν τα εξής:

- χρήση βελονών στο ελάχιστο δυνατό εφόσον υπάρχουν άλλες ασφαλείς και αποτελεσματικές εναλλακτικές δυνατότητες
- καθιέρωση χρήσης συσκευών με ασφαλείς λειτουργίες και αξιολόγηση της χρήσης τους, ώστε να προσδιορίζονται οι πιο αποτελεσματικές και αποδεκτές
- τροποποίηση των πρακτικών εργασίας που εμπερικλείουν κίνδυνο τραυματισμού από βελόνα ώστε να καταστούν ασφαλέστερες. Να αποφεύγεται η επανατοποθέτηση καλύμματος στις βελόνες
- εκπαίδευση των εργαζομένων για την ασφαλή χρήση και απόρριψη των βελονών σε κατάλληλα δοχεία για αιχμηρά αντικείμενα.

Οι εργαζόμενοι στον κλάδο υγειονομικής περίθαλψης διατρέχουν τον κίνδυνο ανάπτυξης **αλλεργίας κατά του λατέξ** από τα προστατευτικά γάντια που χρησιμοποιούν. Οι αλλεργικές αντιδράσεις περιλαμβάνουν δερματικό ερύθημα, προβλήματα από τη μύτη, τους παραρρινίους κόλπους και τους οφθαλμούς, άσθμα, ακόμη και σοκ. Τα μέτρα πρόληψης περιλαμβάνουν τα εξής:

- χρήση γαντιών με χαμηλό επίπεδο εκλυόμενων πρωτεϊνών λατέξ
- περιορισμός της χρήσης γαντιών από λατέξ μόνο στις περιπτώσεις όπου υφίσταται κίνδυνος μόλυνσης
- χρήση γαντιών ελεύθερα κόνεως, όπου είναι δυνατόν
- εφαρμογή καλών πρακτικών υγιεινής, όπως πλύσιμο χεριών και αποφυγή χρησιμοποίησης προστατευτικών αλοιφών μαζί με γάντια από λατέξ.

Η εργασία στα νοσοκομεία, τις κλινικές κλπ. καλύπτεται από το σύνολο των **οδηγίων για την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία της ΕΕ**. Τα κράτη μέλη εφαρμόζουν αυτές τις οδηγίες μέσω της εθνικής τους νομοθεσίας και μέσω συμπληρωματικών οδηγιών και διατάξεων. Μια οδηγία-πλαίσιο καθορίζει τη βάση για την καλή διαχείριση και καλύπτει όλους τους κινδύνους που έχουν διαπιστωθεί στον κλάδο υγειονομικής περίθαλψης. Άλλες οδηγίες παρέχουν εκτενέστερη κάλυψη για συγκεκριμένους κινδύνους.



Κοπιαστική προσπάθεια ανύψωσης, **χειρωνακτική διακίνηση και επίπονες στάσεις εργασίας** παρατηρούνται συνήθως κατά την προσπάθεια βοήθειας των ασθενών. Ωστόσο, παρατηρούνται και σε πολλές άλλες εργασίες, όπως το πλύσιμο, η διακίνηση αγαθών, προμηθειών κλπ., η ώθηση τροχοφόρων τραπεζιών, κρεβατιών, η μεταφορά δοχείων απορριμμάτων κλπ., και οι εργασίες καθαριότητας. Οι επίπονες στάσεις εργασίας παρατηρούνται επίσης στα χειρουργεία ή στα εργαστήρια. Η πρόληψη περιλαμβάνει την εξέταση των ακόλουθων σημείων:

- Έχει γίνει εκτίμηση των θέσεων εργασίας από την άποψη της χειρωνακτικής διακίνησης και των κουραστικών στάσεων εργασίας;
- Είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν τεχνικά βοηθήματα ή ρυθμιζόμενος εξοπλισμός;
- Μπορεί να γίνει αναδιοργάνωση του χώρου εργασίας για την αποφυγή ή τη μείωση του προβλήματος;
- Παρέχεται κατάρτιση;
- Λειτουργούν υπηρεσίες επίβλεψης και αποκατάστασης της υγείας;

Η προσοχή στην **ποιότητα της θέρμανσης, του φωτισμού και του αέρα** είναι εξίσου σημαντική στον κλάδο υγειονομικής περίθαλψης όπως και σε κάθε άλλο κλάδο.

**Οι βάρδιες** και η νυχτερινή εργασία ευθύνονται για αρκετά προβλήματα υγείας και συμβάλλουν στο εργασιακό άγχος. Τα μέτρα πρόληψης και ελέγχου περιλαμβάνουν τη βελτίωση του προγράμματος εργασίας, για παράδειγμα:

- Οι βάρδιες προγραμματίζονται κατά τρόπο που να υπάρχει προοδευτική εναλλαγή (πρωί, απόγευμα, βράδυ);
- Παραχωρείται επαρκής χρόνος ξεκούρασης, ώστε οι υπάλληλοι να μπορούν να αναπληρώσουν την έλλειψη ύπνου μετά τη νυχτερινή εργασία;
- Υπάρχουν αρκετά διαλείμματα ξεκούρασης κατά τη διάρκεια της βάρδιας;
- Οι βάρδιες προγραμματίζονται και ανακοινώνονται εγκαίρως στο προσωπικό;
- Περιορίζονται οι απρογραμμάτιστες αλλαγές βάρδιας στις ελάχιστες δυνατότες;

**Τα ψυχοκοινωνικά ζητήματα**, όπως η βία που εκδηλώνεται από το κοινό, ο εκφοβισμός εκ μέρους των συναδέλφων, καθώς και άλλοι αγχογόνοι παράγοντες, εμφανίζονται με μεγάλη ένταση στους χώρους εργασίας του κλάδου υγειονομικής περίθαλψης. Πέραν αυτών, αγχογόνοι παράγοντες είναι η έκθεση στον πόνο και το θάνατο των ασθενών, η έλλειψη αυτονομίας και η μονότονη εργασία σε ορισμένα επαγγέλματα, η έλλειψη ομαδικής εργασίας, η μοναχική εργασία και η έλλειψη υποστήριξης και αναγνώρισης. Ωστόσο, η πρόληψη και ο έλεγχος είναι εφικτοί.

Η καλύτερη επίδοση της ασφάλειας και της υγείας στον υγειονομικό κλάδο δεν ωφελεί μόνον τους εργαζομένους σε αυτόν, αλλά και τους ασθενείς, και μειώνει τις δαπάνες.